

# **Українські землі в складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Августин Волошин.**

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

# Що потрібно зрозуміти на уроці

---

**Тема уроку:** Українські землі в складі Чехословаччини.

Матеріал подано стисло й структуровано: становище українців у різних державах, політика урядів, форми самоорганізації, ключові події, дати, поняття та постаті.

# Закарпаття у складі Чехословаччини

**Головне.** Демократичний лад Чехословаччини створював для українців Закарпаття ширші можливості для освіти, виборів і громадського життя, ніж у Польщі чи Румунії. Водночас Прага до 1938 р. відкладала реалізацію обіцяної автономії.

| Напря́м               | Змі́ст                                                                                                                                        |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Міжнародний статус    | Сен-Жерменський договір 1919 р. закріпив входження Закарпаття до Чехословаччини й передбачив автономні права краю.                            |
| Переваги режиму       | Широкі виборчі права, багатопартійність, аграрна реформа, розвиток освіти й подолання неписьменності.                                         |
| Політичні течії       | Русинство (Андрій Бродій) і народовство, яке обстоювало український характер краю (Августин Волошин). Обидві течії вимагали автономії.        |
| 1938 р.               | Після Мюнхенської угоди Чехословаччина стала федеративною; 11 жовтня затверджено автономний уряд А. Бродія, 26 жовтня його очолив А. Волошин. |
| І Віденський арбітраж | 2 листопада 1938 р. Угорщина отримала південні райони Закарпаття з Ужгородом, Мукачевом і Береговим; уряд переїхав до Хуста.                  |

# Карпатська Україна

22 листопада 1938 р. чехословацький парламент затвердив автономний статус Карпатської України. Уряд Августина Волошина розгорнув державотворення, а Карпатська Січ стала напіввійськовою організацією, покликаною захищати край.

| Дата                  | Подія                                                                                                                                                                |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 14 березня 1939 р.    | Угорська армія вторглася до краю.                                                                                                                                    |
| 15 березня 1939 р.    | Сойм у Хусті проголосив Карпатську Україну незалежною республікою; президентом обрали Августина Волошина; державною мовою стала українська, прапором — синьо-жовтий. |
| 15–18 березня 1939 р. | Карпатська Січ чинила опір значно переважаючим угорським силам.                                                                                                      |
| 18 березня 1939 р.    | Угорська окупація території Карпатської України завершилася.                                                                                                         |

**Історичне значення.** Коротке існування Карпатської України стало важливою віхою українського державницького руху й засвідчило збереження прагнення до власної державності.

# Постаті й поняття

---

**Августин Волошин**Лідер народовського напрямку; 1938 р. — керівник автономного уряду, у березні 1939 р. — президент Карпатської України.

**Андрій Бродій**Лідер русинського напрямку; очолив перший автономний уряд у жовтні 1938 р.

**Карпатська Січ**Напіввійськова організація для захисту Карпатської України.

**Сойм**Законодавчий орган Карпатської України.

**Автономія**Самоврядування частини держави в межах повноважень, визначених центральною владою.

**1919**

Сен-Жерменський договір.

**11/26.10.1938**

Автономний уряд А. Бродія; згодом уряд А. Волошина.

**02.11.1938**

I Віденський арбітраж.

**22.11.1938**

Затвердження автономного статусу Карпатської України.

**15.03.1939**

Проголошення незалежності.

**18.03.1939**

Завершення угорської окупації.

## Підсумок уроку

---

Демократичний режим Чехословаччини забезпечив Закарпаттю ширші можливості розвитку; криза 1938–1939 рр. відкрила шлях до автономії та короткочасної незалежності Карпатської України.